

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ד - אדם

בלבבי משכן אבנה

אדם

אדם, "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותינו", "בצלם אלקים עשה את האדם", יצירת האדם, שם תואר אדם הוא "בצלמינו כדמותינו", מכח כך נברא מציאות האדם. האדם ביסודו, הוא חובק בתוכו את כל המציאות כולה, כביכול, מעין הבורא יתברך שמו, מעין הבורא שזה ה"בצלמינו כדמותינו", הוא חובק בתוכו את כל התורה כולה, "אשר יצר את האדם בחכמה", והוא חובק בתוכו את כל מציאות 'עלמא', ש'צורת אדם' הוא עולם קטן, כדברי חז"ל באבות דרבי נתן ועוד, כידוע.

שורש גופו - מעשיו של האדם, ושורש נשמתו של אדם

בלשון אחרת והיינו הך, "איסתכל באורייתא וברא עלמא", יש כאן ג' חלקים, ה'איסתכל', שזה, כביכול הוא יתברך שמו, "באורייתא" - זה התורה הקדושה, "וברא עלמא" - זה גילוי של מקום קיום המצוות, כלומר, כל שורש המעשה של קיום המצוות, הוא נעוץ במעשה של הקדוש ברוך הוא, המעשה של הקדוש ברוך הוא, הוא גופא שורש למעשה דידן, אנחנו נצטוינו בכללות, בתרי"ג מצוות, תר"ך מצוות עם הז' מצוות דרבנן, או שת"ך היינו התרי"ג מצוות על גבי הז' של אומות העולם - או ז' מתתא - או ז' מלעילא.

אבל יש שורש של 'מעשה אחד', איפה השורש של ה'מעשה אחד' - בכללות. מכח "איסתכל באורייתא וברא עלמא", כמו שבעשרת הדיברות נאמר 'אחת דיבר אלקים שתיים זו שמעתי', שהקבלה אליהם הוא ה'עשרה מאמרות', שעשרה דיברות ועשרה מאמרות מקבילים אהדדי - וא"כ, כשם שבדברות היה כח של 'אחת דיבר אלקים', כמו כן, בפנימיות של המאמרות זה 'אחת אמר אלקים', זה ה'בכח' של ה"במאמר אחד יכול להיבראות", שם זה שורש ה'מעשה האחד' שהיה במעשיו של הקדוש ברוך הוא, וזה שורש המעשה מצוות דידן.

וא"כ, מונח ב"איסתכל באורייתא וברא עלמא", קודשא בריך הוא, אורייתא, ועלמא, ה'אורייתא' היא החכמה, שורש לנשמת האדם, וה'ברא עלמא', הוא השורש למעשיו של האדם, שורש לגופו של האדם, זה השורש של מעשה המצוות כמו שנתבאר.

והאדם, שנברא מכח כך, שעל אף שבפרטות נעשה עשרה מאמרות, אבל המאמר העשירי, לפי רוב השיטות, זהו מאמר "נעשה אדם", המאמר העשירי הזה, מצרף בתוכו את כל העשרה מאמרות. וכידוע עד מאד, כל צורת הבריאה אינה אלא צורת אדם, וכל מה שיש בבריאה, אינם אלא חלקי צורת אדם, וא"כ, כל המאמרות כולם, הם חבוקים בתוך המאמר של ה'נעשה אדם', כי הרי הם אינם אלא חלקי צורת אדם, ועל אף שכפשוטו, 'בראשית נמי מאמר הוא' כמו שאומרת הגמ' - זה מאמר ראשון, ויאמר אלקים יהי אור' - מאמר שני וכן על זה הדרך, אבל בפנימיות, כל המאמרות הם אינם אלא בגדר "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמינו כדמותינו", זה שורש תפיסת יצירת אדם, כמו שהוגדר.

השורש לשתי ה'צורת אדם' במאמר יצירת האדם

ולפי"ז, להבין ביצירת אדם מונח שתי צורות של אדם, שהרי ביצירת אדם נאמר "ויאמר אלקים נעשה אדם" וכמו שאומרים חז"ל, ומביא רש"י, 'מכאן פתחון פה למינים', במה שנאמר לשון 'נעשה' שהוא לשון של רבים, ואם יש כאן 'פתחון פה למינים', א"כ, מונח כאן שני צדדים, כל הבריאה היא כולה מאמרות, מאמר פיו יתברך שמו, וב'פתחון פה למינים' נמצא 'פתחון פה' במאמר, זה הלשון 'פתחון פה למינים' שזהו 'פתחון פה' במאמר עצמו.

וה'פתחון פה' שבמאמר עצמו, יוצר בעומק א"כ, שב'נעשה אדם' נמצא שתי בריות, מה שבכל מאמר ומאמר היה מאמר כפשוטו, וישנה הבחנה של 'בראשית נמי מאמר', וישנה הבחנה של 'מאמר' ו'חצי מאמר' כלשון חז"ל - אבל ישנה הבחנה במאמר של 'נעשה אדם' שבמאמר הזה שנאמר "ויאמר אלקים נעשה" א"כ, זה מאמר שמונח בתוכו 'פתחון פה', כלומר, שתי אפשרויות של פה, זה עומק הגדרת המאמר, ולפיכך בהכרח, שאם זה מה שמונח בשורש הדבר, שהוא המאמר, א"כ, ב'ויאמר - ויעש' מונח שני חלקים, גם בעשייה גופא.

ב' החלקים בתהליך היצירה - צלם ודמות, גוף ונשמה, זכר ונקיבה

וזה מה שנאמר 'נעשה אדם בצלמינו כדמותנו', 'צלם' ו'דמות'. ובפרטות, לאחר מכן, שנאמר "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו", וכמו שמבואר בגמ' בברכות ועוד, לחד מ"ד היו מעיקרא דו פרצופין, ולחד מ"ד, הם היו פרצוף זונב, כלומר, שבשורש היצירה, כבר היה מונח כאן שתי 'צורת אדם', באדם עצמו ראשית, נמצא עצם הדבר, שזהו ה'צלם' וה'דמות', וכאן מונח האופן, שיש ב'צורת אדם' שתי פרצופים של אדם.

ובעומק, זה ההגדרה של 'פרצוף זונב', כמו שהוזכר שתי הלשונות בדברי חז"ל שבגמ' בברכות ועוד, למ"ד 'דו פרצופין', כלומר, בשורש הדבר נמצא שנים, שבשורש האדם, הוא נמצא בפרצופו, ולמ"ד "פרצוף זונב", כלומר, עצם הדבר הוא 'אחד', ורק בנקודת האחרית שלו, ב'קצ' שלו, ב'קצה' שלו, נמצא נקודת תוספת, שזה ההבחנה של 'זנב' כמו שנתבאר.

וא"כ, בשורש היצירה נמצא כבר, הבחנת הדבר, שישנם כאן את שני החלקים, ואלו הם שני החלקים שמצאנו ביצירת האדם, בתחילה נאמר "ויאמר אלקים נעשה אדם", ולאחר מכן נאמר ביצירה בפועל – "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים", שהאדם מורכב משני חלקים, בכל מאמר ומאמר, המאמר ברא את מה שהוא ברא, אבל בעשיית האדם, הוא נברא משני חלקים, הוא נברא מעפר, והוא נברא מנפיחת פיו יתברך שמו.

והיא גופא, כמו שהוזכר, מונח כאן את השני חלקים "בצלמנו כדמותינו", ומונח כאן את שני החלקים של "זכר ונקיבה בראם ויקרא את שמם אדם", "פרצוף זונב", ומה שהוזכר השתא, שמונח כאן שני חלקים של גוף ונשמה.

השינויים שביצירת אדם מיצירת שאר הנבראים

אבל יתר על כן, שזה העומק של יצירת אדם, רוב הדברים שנבראו במעשה בראשית, מכח ה'ויאמר אלקים' נעשה המציאות של הדבר, ובמעט מן הדברים שנבראו מבואר שהם יצאו ממה שכבר היה קיים קודם לכן כגון מה שנאמר ביום שלישי דמעשה בראשית "תוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי למינו", וכן ביצירת הבעלי-חיים שנאמר "ישרצו המים", שזה לא ממש דבר חדש אלא יציאה מן המים שהוא משהו שכבר קיים, ונחדד עוד פעם, יש דבר שהוא חידוש בעצם, ויש דבר שהוא יוצא ממה שקיים כבר, בדקות, הכל נברא ביום ראשון, ובכל יום ויום נקבעו הדברים, וכמו שאומר רש"י מיסוד דברי חז"ל, לגבי השמים שנבראו ביום ראשון אלא שעדיין לחים היו, וביום השני נקראו.

ביום שלישי דמעשה בראשית שנברא האדם, "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה", לא נברא כאן משהו חדש מן האדמה, זה לא כמו שהארץ הוציאה צמחים, ולא כמו ה"ישרצו המים שרץ נפש חיה" שהמים הוציאו דבר חדש, אלא – לוקחים את עצם מציאות העפר מן האדמה, וממנו עושים את האדם, אבל לא משאירים את העפר כמות שהוא, אלא נעשה בו שני פנים של שינוי, בהדגשה.

הפנים האחד של השינוי, זה מה שנאמר בקרא "ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה", כל זה הוא לצורך יצירת האדם, וכמו שאומרת הגמ' בסנהדרין שהקדוש ברוך הוא גיבל את עפרו, כלומר, שנעשה כאן צירוף של שני דברים ביחד לצורך יצירת גוף האדם עצמו, כמו שנאמר בקרא "ואד יעלה מן

הארץ וגו' וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה', והיינו שהאד יעלה מן הארץ לצורך יצירת גוף האדם שבו הוא גיבל את עפרו, וא"כ, הגוף עצמו, נמצא בו הכח של תכונת חיבור העפר עם חיבור המים, שניהם גם יחד, הוא שורש יצירת האדם, וא"כ, שורש יצירת האדם מצד גופו, הוא צירוף של עפר ומים, ומצד כך, בדרך רמז כשמצרפים מים ועפר הם מצטרפים לגימטריא של **תם** - שזה צורת האדם - "דמות תם חקוקה בכסא", או ח"ו, "ביום אכלך ממנו מות תמות", גימטריא של **מת**, "עפר אתה ואל עפר תשוב", אם זה מכח המים, הרי שבצירוף העפר והמים, מתגלה **תם**, בבחינת "כמים פנים אל פנים כן לב האדם אל האדם", ואם ח"ו, מתגלה הצד ההפוך של **המת** - "ביום אכלך ממנו מות תמות", הרי זה בגדר "עפר אתה ואל עפר תשוב", שזה הגילוי מכח העפר. אבל עוד פעם - יצירת הגוף של האדם הוא לא דבר חדש, כאן כבר החידוד הראשון - ויתר על כן, הוא מורכב משני חלקים, ממים ועפר, כמו שנתבאר.

שורש מעשה המצוות - מתנועת העשייה של "גיבל את עפרו" שביצירת אדם

אבל יש כאן פנים נוספות לשינוי, כאן, ה'גיבל את עפרו', זה כביכול, מעשה בפועל, מדגישים -, בשאר הדברים נאמר "ויאמר אלקים" - "ויעש אלקים", שאמירתו - היא גופא עשייתו, בבחינת "בדבר מלך שלטון", "ותגזר אומר יקיים לך", הדבר יוצא מהכח לפועל, אבל הגיבול של המים ועפר, על אף שכמובן הוא לא נעשה כביכול בידיים, אבל, זה תנועת עשייה גמורה, שממש שורש מציאות המעשה של האדם, וזה השורש של המעשה של האדם בתרי"ג מצוות, שהוזכר בראשית הדברים, כביכול, כל מעשה מצוות, הוא לא הוצאה מאין ליש, אלא כל מעשה המצוות הגדרתם, לקיחת דבר ועשייה בו, והדוגמא, "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר" וגו', מצות ארבעת המינים, שעניינה נטילת המינים הללו, צירופם וחיבורם, ונטילתם, וכן ע"ז הדרך.

א"כ, שורש מעשה המצוות, "לא ניתנו מצוות אלא כדי לצרף בהם את הבריות", וה"לצרף בהם את הבריות" בשורש הדבר, זה עצם הצירוף של המים והעפר שמתגלה ביצירת האדם, שזהו כח ה'גיבל את עפרו', שכח הגיבול זהו תפיסת הצירוף, משם שורש מעשיו של הקדוש ברוך הוא, ובדקות, מעשה של הקדוש ברוך הוא שהוא השורש למעשינו דידן שהם מעשה המצוות, שמעשה המצוות הוא מעשה של **צירוף** - "לא ניתנו מצוות אלא כדי לצרף בהם את הבריות", זה מקום הצירוף כמו שנתחדד.

הצירוף הזה, הוא שורש עשיית גופו של האדם.

ועוד פעם נחדד, עצם הגוף נעשה משנים, מים ועפר, כמו שחודד.

אבל כללות האדם כפי שהוזכר מורכב מנשמה וגוף, "איסתכל באורייתא" משם שורש הנשמות, "וברא עלמא" משם שורש הגופים מה'עלמא', שזהו ה'יוצר את האדם עפר מן האדמה".
וביצירת הנשמה יש ג"כ שני חלקים - "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמינו כדמותינו", ה'נעשה אדם' שהוא לשון של רבים הוא שורש הריבוי של השנים שהוזכר, וה'בצלמנו כדמותינו" זהו שני החלקים שנעשה 'צלם' ו'דמות'.

צירוף המים והעפר שבשורש הגוף - כשהמים גוברים וכשהעפר גובר

ובהבנה בהירה, בשורש יצירת הגוף של האדם, כפי שהוזכר, היה צירוף של מים ועפר, מה קורה כאשר מצטרפים מים ועפר - כאשר המים הם הגוברים על העפר, זה בחינת "אד יעלה מן הארץ" בהדגשה, כלומר ה'יעלה מן הארץ' היינו שהוא עולה מן הארץ, ומעלה את הארץ עמו, זה נקרא "אד יעלה מן הארץ", שליטת המים על תפיסת מדרגת העפר, הוא שורש היצירה, ואז מתגלה "מים חיים", בבחינת "וחי לעולם", כי המים גוברים על מציאות העפר.

אבל כאשר ח"ו, מתגלה הצד ההפוך, שהעפר שולט על המים, שהעפר הרי הוא מן האדמה, "וייצר את האדם עפר מן האדמה", ואז, כאשר מערבים מים עם אדמה, זה הופך להיות דבר אדמומי, מעין האדמה, תיבת אדמה מורכבת מאד-דם-מה-אדם, והיינו שפירוש המילה אדמה זה אד-דם, ובצירופו, זהו האדם שמצטרף בתוכה, כלומר, השורש של הדבר הוא - כאשר המים מצטרפים למציאות האדמה, הרי שהם יוצרים מציאות של דם, ובכללות כידוע, יש ה' מיני דמים, ה' מיני דמים טהורים וה' מיני דמים טמאים, וזהו המילה אדמה - אד-דם-ה'.

ומכל מקום, כאשר זה מתגלה מצד התיקון, לצורך יצירת האדם, מתגלה השורש של האד, של המים שגובר על מציאות העפר, אבל מצד ה'נעשה אדם', שיש בו 'פתחון פה למינים', מקום דקלקול, בבחינת 'כי ציד בפיו' שנאמר אצל עשיו - אדם - "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה", מצד כך, המים מצטרפים לאדמה, והופכים להיות אדומים.

זה שורש כל אדם, הוא מורכב מהמילה אד ודם כפי שהוזכר, האד זה המים, והדם זה בהצטרפות האד לאדמה, כשגובר האדמה על האד והופך אותו למציאות של דם.

שורש הזכר - אד, מים, ושורש הנקיבה נוטה לדם

ולפי"ז, בשורש יצירת הזכר ושורש יצירת הנקיבה - שורש יצירת הזכר הוא באופן של מים, שזכר זהו ההבחנה של מים, שכל זכר הרי נקרא זכר מלשון זך - אור, והוזכר פעמים רבות מיסוד דברי רבותינו,

ששורש המים אינו אלא **אור**, **אור**, **מים**, **רקיע** בלשון חז"ל, ובלשון הרמב"ן יאור נקרא **יאור** מלשון **אור** שנקרא **יאור** מלשון מעשיו של הקב"ה "ויאמר אלקים **יהי אור**", וכאשר משתלשל האור לתתא הוא הופך להיות מים, והמים הללו כאשר הם נמצאים וקרובים למדרגת האור, הם בבחינת "מים צלולים" – 'כמים פנים אל הפנים כן לב האדם אל האדם'.

אבל כאשר חל עכירות החומר של העפר ששולט על המים, הרי שהמים הופכים להיות מים עכורים, אבל שורש הדבר – "וייצר את האדם עפר מן האדמה". שהוא מכח ה"אד יעלה מן הארץ", שלצורך יצירת האדם היה **אד צלול**, והאד הזה שהוא **צלול**, הוא השורש שיכול להצטרף ל'**צלם** אלקים' בהדגשה, המים **הצלולים** מצטרפים ל'**צלם** אלקים', "צללת במים אדירים" – שיש צירוף של הנשמה, ה'חלק אלוך ממעל" של ה'**צלם**' עם המים הצלולים.

זה שורש יצירת האדם בבחינת **זכר** – אותיות **זך-אור**, שהאור מגיע מה'צלם אלקים עשה את האדם', ולפיכך מתגלה הצירוף של זכות המים, כמו שנתבאר, שמתראה בהם שורש הוויתם שהוא מציאות של אור, זה מציאות הזכר.

לעומת כך, מציאות הנקיבה, היא השורש לצד הקלקול שבדבר, שבאופן של **אד-דם**, היא מצטרפת יותר לצד של הדם מאשר לצד של המים.

צירוף הוי"ה וחווה שבאדם - מהצד העליון ומהצד דקלקול

יש כמה וכמה הגדרות איך מגיעים ב'צורת אדם' למנין של 'שם אדם', ואחד מהציוורים שמצויר בדברי הגר"א, ומבואר בדבריו שאדם זה צירוף של שם הוי"ה שבגימטריא כ"ו עם חווה שהיא בגימטריא י"ט, והרי שעלה בידינו אדם שהוא מ"ה.

כלומר, יש את ההוי"ה שהוי"ה הוא שורש מציאות ההארה – אורו יתברך שמו, זה צד אחד שנמצא בשם 'אדם', ההוי"ה – והצד השני שנמצא בשם 'אדם' הוא ה'חווה', הוא הצד שבא להסתיר את מציאות הדבר, כאשר זה מתגלה מהצד דתיקון – גם החווה הופכת להיות משורש האור, בבחינת "עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים", "וכולם מחוי באצבע ואמרי זה ה' קוינו לו", ומצד כך, אדם זה הצירוף של הוי"ה וחווה מלשון 'מחוי באצבע', 'חוי באצבע', שמראים על שורש האור, שכל התורה כולה היא שמותיו יתברך שמו, ושורש כל השמות כולם הוא שם הוי"ה, זה שם 'אדם', ההוי"ה, בצירוף החווה 'מחוי באצבע' על השורש, זה נקודת הצד העליון שבדבר.

אבל מצד הפנים שהוזכרו קודם לכן, בבחינת **אדם-אד** ודם, בפנים הללו מתגלה א"כ, שהחווה היא שורש של מציאות הדם, והרי זה מה שאומרת הגמ' בעירובין דף ק' כידוע, שעשרה קללות נתקללה חווה, וכמה

מקללותיה הם קללות של דם, דם בתולים, דם נידה, וזה הסוגיא הרי בשבת ב'במה מדליקין', ששלושה דברים צריכות נשים להיות זהירות שמא יסתכנו, שאם יש את עיקר גילוי הדם, "על שאינן זהירות בנידה, בחלה ובהדלקת הנר", ולשון חז"ל הידוע, שמובא בהרחבה בירושלמי שם, "היא שפכה דמו של עולם", כלומר, מה שורש הדבר שנאמר בה ש"היא שפכה דמו של עולם", ומתגלה בה "אינם זהירות בנידה" וכו'.

ה'פתחי נדה' והדם בתולים שזהו מקום של חבלה של דם, כל הדמים הללו בכללות, שמתגלים בנקיבה, זהו מחמת שבשורש הווייתה, היא פחות מצורפת לאד שבדבר, אלא היא יותר מצורפת לדם שבדבר, ולכן, היא גופא - היא נוטה בטבעה לצד דקלקול, באופן שיתגלה ה"היא שפכה דמו של עולם". זה שורש יצירת אדם, אד, דם - הזכר מצטרף יותר לאד, והנקיבה מצטרפת למציאות הדם כפי שחודד. ומצד הפנים הללו, ישנם שתי ראשי תיבות יסודיים הרי, בדברי חז"ל בשם 'אדם' - דברים ידועים - צד אחד של האדם, כמו שאומרים חז"ל, הוא ר"ת אדם, דוד, משיח. והצד השני של האדם כמבואר בסוגיא בסנהדרין הוא ר"ת אפר, דם, מרה. כלומר, מונח כאן שתי תפיסות של צורת אדם, תפיסה אחת עליונה ב'צורת אדם', ותפיסה שניה ב'צורת אדם'.

מדרגת צל - צלם שבזכר

נחמד - שורש יצירת אדם כפי שהזכר, מה שנאמר בקרא "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמינו כדמותינו", יש שורש של צלם, והצלם עצמו נחלק לשני חלקים, יש "צלם אלקים עשה את האדם", ויש "צלם הוי"ה" כמו שמבואר בדברי רבותינו שתי מדרגות הצלמים, והיא גופא נחלק ל'צלם' ו'דמות'. ברור לכל בר-דעת, כל 'צלם' נקרא הרי 'צלם' מלשון צל, "נסו הצללים", כלומר, כל 'צלם' הוא ביחס לאור, זה ההגדרה של 'צלם', הוא הצל של האור, וזה מה שהזכר קודם לכן, שכאשר הדבר מתגלה לתתא, במים, הם נעשים צלולים, כי השורש שלהם הוא מן האור, אבל, הם לא ישר מן האור, מה הממוצע בין האור למים? - הצל של האור, הוא גופא שורש למציאות המים, ולכן מים כשהם קרובים לאור, הם מים צלולים, מחמת שהם התקרבו לאור דרך הממוצע הנקרא צל - צלם, שהוא הממוצע שיוצר את צלילות המים.

מכל מקום, כל 'צלם אלקים' ויתר על כן 'צלם הוי"ה', הוא מלשון צל, שהוא צל ביחס לאור, וא"כ, כשנאמר "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמינו" ה"בצלמינו" שבדבר, זה שורש האור שנמצא בשורש יצירת האדם, "אשר יצר את האדם בחכמה", בבחינת "חכמת אדם תאיר פניו" - "תורה אור", והגילוי

הזה מתגלה בהבחנה של 'צלם', כלומר, יש את עצם המציאות של האור שמתגלה בשורשו, וכשנאמר "בצלם", כלומר – הוא נעשה בצל של הדבר, מעין מה שנאמר אצל בצלאל – "בצל א-ל היית", "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ", שהוא נקרא **בצלאל** ע"ש 'בצל א-ל היית', כלומר, מעין אותה הבחנה של 'בצלם', הוא נקרא **בצלאל**, בבחינת ההשתלשלות של אותו מציאות של אור, וזה מה שמתגלה בשורש של המשכן, שהארון הוא נוטריקון אור-נ' כידוע, זה הכח של בצלאל – "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ".

וא"כ, ה'בצלם' הוא צל של האור, וזה בחינת הזכר – זך-אור, שהזכר, השורש שלו הוא במדרגת ה'בצלם'.

שורש יצירת הנקיבה שב"כדמותינו"

לעומת כך, ה'כדמותינו', היא מדרגה תחתונה יותר, כל 'דמות' היא נקראת כך מלשון דם – מת, וגם האות ו' שנמצאת ב'דמות' – תלוי אם זה מלא או חסר, שאם זה חסר זה בבחינת תם ואם זה מלא שצריך כח של ו' המצרפם, הרי שזה בבחינת מת, וכפי שהוזכר לעיל, ביחס של אד-דם, שבמקום האד, מתגלה הדם, הא' שבאדם זה הגדרת האור שבאדם, זהו הא' שבאדם, והדם שבאדם השורש שלו הוא ב'דמות' שהוא מלשון דם, וכמו שהוזכר לעיל הרי, שכאשר מצרפים מים לעפר, זה עולה בגימטריא – או מת, או תם – זה נקרא "דמות", דם-תם, או ח"ו, דם-מת, בבחינת "היא שפכה דמו של עולם".

א"כ, שורש היצירה שמתגלה מכח הזכר, שורשו בצלם בצל, באור, בזך-אור שזהו לשון זכר. ושורש יצירת הנקיבה, היא מתגלה בצד התחתון של יצירת האדם, ב'כדמותינו', וכאשר חל ח"ו, מציאות הקלקול, אז מתגלה ה'פועל יוצא' שהוזכר, ה"היא שפכה דמו של עולם".

מדרגת אדם - אפר דם מרה שבאדם

ולפי"ז, ברור הדבר, הרי בשם אדם כמו שהוזכר, יש בו שתי צורות של ר"ת, אדם, דוד, משיח, ומהצד התחתון, זה אפר, דם, מרה. ובלשון חז"ל כידוע, זה נקרא שיש 'זה לעומת זה עשה האלקים', 'אדם' לעומת 'אדם', "אדם דקדושה", ולעומתו הוא "אדם בליעל", בלי עול, זה ה'זה לעומת זה'.

וכשמציירים את זה בציור של שורש ישראל של "אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם", אלא הם קרויים האדם בבחינת אדמה – אותם אותיות – הציור של זה בפועל שעומדת היא הדמות של יעקב אבינו – "דמות תם חקוקה בכסא" שהוא ה'צורת אדם', וכדברי חז"ל – "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון", ודייקא "דמות תם", שזה ה'דמות' בבחינת דם-תם דתיקון.

ולעומתו עומד **אדם**, עשיו שאומר "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה", והשורש, כמו שהוזכר קודם לכן, מה שנאמר "ויאמר אלקים **נעשה** אדם", שמכאן פתחון פה למינים, מהשורש הזה של ה'פתחון פה' למינים, היה הכי ציד בפיו שנאמר אצל אדם - עשיו, שהוא צד את אביו באמרי פיו.

מאיפה השורש של ה'לישנא בישא' שהיה אצל הנחש, ומאיפה השורש של ה'ציד בפיו' - מה"ויאמר אלקים נעשה אדם", שמכאן פתחון פה למינים, מכאן שורש של כל דיבור של קלקול, שמשתלשל למציאותו של עשיו.

כשמתגלה בקלקול '**אדם**' - הראשי תיבות שלו הוא **אפר**, **דם**, **מרה**, ובלשון קצרה ממש, **אדם** זה הצירוף העליון, וה**אדם** מצרף את האות ו' ל**אדם**, שאות ו' היא המצרפת את החלקים.

וכפי שהוזכר פעמים הרבה, '**אדם**' הוא חפצא אחד של צורת שלימות, וה**אדם** הגדרתו הוא, לקיחת צורת אדם והעמדתו כתפיסת חלקים - איברים, וצירופם יחד מכח ו' המחברת, שמצרפת את האיברים, וכשזה נופל, זה הופך להיות ו' המבדלת. ומכל מקום, ה'צורת אדם' כשהוא מתגלה אצל עשיו - עשיו לוקח את ה'צורת אדם' ומגלה אותו באופן של פרקים - פרקים, איברים - איברים, ו' המצרפת.

זה ההבחנה שכאשר לוקחים דבר ומפרקים אותו לחלקיו, הוא הנקרא **אפר**, כאשר זה מצב התיקון, אז כפי שהוזכר קודם לכן, זה מים **ועפר**, **שעפר** הוא בר-זריעה, כח הצמחה דלעתיד, שזה שורש יצירת ה**אדם** בבחינת '**אדמה** לעליון'. אבל מצד הבחנתו של עשיו, משתלשל המדרגה של אדם ונופל לתפיסת הפירוד הזו, שזה ה**א' שבאפר**, שבמקום שיתגלה שה**א'** הוא מציאות של **אור** זה הופך להיות **אור**, והאור שזה אש, הוא הופך כל דבר ל**אפר**, זה תפיסת היפך ה**אור שבא'**, שהופך להיות **אור** שזה שורש ה**אפר**, שהאור יוצר את מציאות האפר, וזה ה**אפר** מלשון **א'-פר**, כלומר, ה**א'** התפוררה לחלקיה, ומתגלה החלקים שבדבר, והכח המצרפם הוא ו' שב'דמות' כפי שהוזכר קודם לכן.

זה הבחינה של **אפר שבאפר-דם-מרה**, שהם הר"ת של **אדם**.

דם, זה כל מהלך פני הדברים שהוזכר, שבמקום שיהיה עליה של ה**אדמה לאד**, נעשה ירידה של ה**אד לאדמה**, וזה הופך להיות מציאות של **דם**.

גילוי המהלך דאפר דם מדה אצל עשיו

וכאשר מתגלה האופן הזה, זה הופך להיות מציאות של **מרה**, "ואחריתה כיום **מר**", וזה הרי מה שעשיו זעק - "ויזעק זעקה גדולה ו**מרה**", כלומר, עשיו גילה את כל מהלך פני הדברים שמתגלה ב**אדם** שבדבר, "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עייף אנכי", וזה מה שעשיו אומר "הנה אנכי הולך למות", כלומר, הוא דבק בסוף שבדבר, בכילוי שבדבר, שהוא בהבחנה של ה**אפר**.

עצם מציאותו היא דם, שעל שם כן הוא נקרא אדם, וכולו אדמוני.
ויתר על כן מתגלה בו ה"אחריתה כיום מר" ב"ויזעק זעקה גדולה ומרה".
זהו הגילוי של אפר-דם-מרה, שמתגלה אצל עשיו, בקצרה ממש.

אדם - דוד - משיח, צורת אדם השלימה

לעומת כך עומדת הצורה השלימה שהיא ה'צורת אדם', זהו אדם שהוא ר"ת אדם, דוד, משיח, ה'אדם - דוד משיח' מצרף, ראשית, מצד סדר זמנים, הוא מצרף את הראשית - אדם, ונקודת האמצע שהוא דוד, ונקודת האחרית שהוא משיח בסוף יומיו.

ובעומק יותר, הוא מצרף את כל החלקים כולם, הוא מצרף את הקיום של הדבר - את הביטול של הדבר, ואת התחיה של הדבר. - זה נקרא 'אדם - דוד - משיח' אדם - זה הקיום, דוד - זה הביטול שהוא 'בר נפלי', וקיום התחיה שבדבר הוא בחינת משיח.

הוא מצרף את ההבחנה שנאמר 'מתחילה היה בורא עולמות ומחריבם' ולאחר מכן ברא עולמות החדשים, ואמר "דין אהניין לי, יתון, לא אהניין לי", כלומר, מתגלה הבנין, הביטול והבנין החדש, זהו הכח של "אדם דוד משיח" - קיום, ביטול, קיום, זה תפיסת צורת אדם שמתגלה בשלימותו.

והצורה השלימה הזו, היא שורש יצירת האדם.

ובפנים הללו, א"כ מעמקי מציאות האדם היא האופן של קיום, היא האופן של ביטול, והאופן של קיום מתוך מציאות הביטול.

זה נקרא 'צורת האדם השלם'. האדם, מצדו של יעקב אבינו, שהוא ה'דמות תם', יעקב הוא המברח מן הקצה אל הקצה, הוא מברח מאדם, באמצע של דוד, ועד האחרית של משיח, "האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים", כלומר, הוא נמצא מה'ראשית', הוא נמצא באמצע, ועד הסוף, בבחינת 'הברח התיכון המברח מן הקצה אל הקצה', שהוא מברח ומחבר את כולם. - אבל הוא מחבר את כולם באופן שכשנמצאים בגלות - בביטול, שאז - "האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים" במציאות של התקומה.

ההעדר וההייה שמשלימים יחד את צורת האדם

א"כ, עומק מעמקי האדם, וכאן נקודת העומק - הבריאה בנויה בשני חלקים, קודם שנברא העולם היה 'אין-סוף', וכשעלה ברצונו לברוא את עולמו, הוא יצר כביכול מקום פנוי, חלל, לצורך יצירת האדם, ואז

נתחדש המשכה ממנו יתברך שמו, "לישועתך קויתי ה'" המשכה בבחינת קו-תקוה שממשיכה צורת אדם.

וה'צורת אדם' השלם, חובק בתוכו את ההעדר ואת החלל יחד עם מציאות הקיום, כשמבינים את היסוד הזה, אז, בעצם, האדם מקבל פנים עצומות וחדשות לכל תפיסת החיים, פעמים האדם נמצא בעלייה, פעמים הוא נמצא בירידה, 'גדלות המוחין', 'קטנות המוחין', 'ימי אהבה', 'ימי השנאה', בוודאי, "שבע יפול צדיק וקם".

אבל המעמקים הפנימיים של הדבר, לפי מה שנתבאר, כשהוא נמצא בימי העלייה, אז הוא בבחינת 'צורת אדם' שבו, וכשהוא נמצא בימי הירידה שבו, אז מתגלה בו השורש של החלל הפנוי, שהוא שורש - כחלק מקומתו, שקומתו היא 'קיום - ביטול - קיום', וזה חלק מ'צורת אדם'.

מזכירים תמיד, שכאשר הגר"א מסדר את שבעים כוחות הנפש בישעיה, הכח הראשון הוא "העדר קודם להויה" - והיינו שההויה מתחילה מה'העדר קודם להויה', זה צורת פני הדברים.

זה נקרא "בצלמינו כדמותינו" בצד העליון שבדבר, שכל עצם הווית האדם, חובקת בתוכו את ההויה והעדרה, הויה וחיה בגימטריא אדם כמו שהוזכר מהגר"א, חוה הביאה כביכול, העדר לעולם - ומצב הקלקול זה העדר כפשוטו, אבל מהצד העליון זה העדר שמגלה את ה"העדר קודם להויה" שהוא חלק מתפיסת ההויה.

כאשר האדם תופס את החיים כפי שנתבאר השתא, גם בעליותיו, וגם בנפילותיו, יש לו את הצורה השלימה שהיא צורת אדם.

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל, וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,

יש לשלוח בקשה לכתובת: info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]